

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Anunțuri înfranciză nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Biroaurile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primosoc în Viena
R. Koss, Haasenstein & Vogler (Otto
Koss), H. Schalk, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppelk, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernad; în Frankfurt: G. L.
Dawbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garnison pe o colână 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tașă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 16 cr. v. n. sau 30 BAZL.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în săptămână
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 28 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. n.
sân 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 232.

Brașov, Mercuri, 20 Octomvre (1 Noemvre)

1893.

Afacerea Pavelu.

II.

Brașov, 19 Octomvre v.

Ca să cuprindem bine adevăratul înțeles al rescriptului ministrului Csaky adresat episcopului Pavelu, în ceea ce privește drepturile și interesele bisericii noastre românești, trebuie mai întâiu să ne dăm seama despre situațiunea diecesei române unite de Oradea-mare.

Politica de maghiarizare a luată de multă la ochi diecesa acesta, care din punct de vedere etnografic ocupă pozițiile cele mai espuse ale românismului din cea mai apropiată vecinătate cu masele compacte ale Maghiarimei. În părțile aceste mai espuse maghiarismul violent desfășură cea mai viuă acțiune, care este în prima linie sprijinită de puterea de stat în conivență cu societatea șovinistă maghiară, ear în a doua linie de clerul romano-catolic unguresc, care are un deosebit interes de a slăbi organizația bisericească-națională a acestei diecese, pregătind astfel viitorul ei contopire în biserica catolică a Ungariei.

Acțiunea maghiarisătoare o vedurăm la culme, când cu introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere în gimnasiul din Beiuș. Scim că incidentul în sine de tot neînsemnat cu stégul unguresc, care a dat naștere agitațiunii șoviniste maghiare în contra gimnasiului din Beiuș, a fos' provocat cu ocaziunea unei visite, ce a făcut' episcopul romano-catolic Schlauch la Beiuș, unde a fost primit cu o pompă, ce s'ar fi convenit numai unui Metropolit românesc. Drept multă mire pentru această primire cu totul estra-ordinară, episcopul Schlauch nu numai că nu a pus un cuvânt bun în favoarea gimnasiului din Beiuș, d'ér a unel-

titu pe sub mână cu inspectorul școlar al comitatului Bihor Sips Orban ca să fiă introdusă limba maghiară într'nsul. Dealtmintrelea atitudinea arhierului catolic se esplică în de ajuns prin faptul, că el este președintele Kulturgyletului din acele părți.

Nu este locul de a recapitula aici tristele evenimente, ce au premerșu atentatului monstruos s'ev'șit în contra gimnasiului din Beiuș de cătră cei dela putere. Ceea ce trebuie să constatăm însă, este faptul, că în rescriptul ministerial din vorbă d-lu Csaky incarcă în totă puterea cuvântului acestu atentat strigător la ceru în spinarea episcopului Pavelu, prezentându lucrul astfel ca și când s'ar fi întemplat cu consemntementul acestuia și ca și când episcopul ar fi lucrat în interesul introducerii limbii maghiare în gimnasiul din Beiuș.

Acesta se vede cu deosebire din pasagiul acela al rescriptului lui Csaky, unde face amintire de protestul, ce s'a ridicat în contra ordinațiunii episcopesci, prin care s'a introdus limba maghiară etc. și unde impută lui Pituk, că a participat la protest, prin care fapt „și-a pierdut dreptul de a fi judecator competent cu privire la limba maghiară”.

Csaky a urmărit două scopuri. Întai a voit să combată pe aceia, car' strigă, că episcopul român del' Oradea-mare a lucrat în contra „interesului limbii maghiare”, alu doilea a voit să se spele cu această ocaziune încă odată mâinile ca Pilat, punându în cestiunea maghiarizării gimnasiului din Beiuș persoana Episcopului înainte.

Noi, car' cunoșcem trista și dureroasă istoria a uneltirilor, presiunilor, terorizărilor și amenințărilor nesfârșite, puse în lucrare de d-lu Csaky și de antecesorul său

spre a submina caracterul național românesc al școlii din Beiuș, scim să apremăm cum se cuvine apucătura fariseică a ministrului de instrucțiune publică, d'ersimțim totodată cu durere și conșecența ce-o trage el în favorul tendințelor sale dușmănoșe limbii și culturii române din faptul, că Episcopul și mai marii diecesei au cedat în cele din urmă forței brutale și nu s'au alăturat la protestul clerului și al poporului.

Până astăzi acestu pas fatal nu este justificat înaintea bisericii și a națiunii române și decă aji Csaky vine și-lu exploatează în favoarea politicii de desnaționalizare a guvernului, este, credem, dator Episcopului de a nu tăce și de a arăta într'un răspuns dat ministrului cum s'a petrecut lucrul în adevăr, și cum torța brutală l'a adus până la acel punct fatal, ca să se supună dictatului ministrului, de temere că la din contra se va închide gimnasiul.

Episcopul trebuie să vorbească și nu pte tăce, cu atât mai v'rtos, cu cât are să răspundă înaintea istoriei pentru atitudinea sa în aceste momente grave, ce le străbate biserica și națiunea. Decă Prea Sântia Sa s'a supus legii din 1879 și în unire cu clerul său a făcut normative privitoare la studiul limbii maghiare în școlile populare, acesta posteritatea o va înțelege și va judeca, că n'a putut să lucre în contra legii; d'ér când i se atribue conclucrarea în interesul introducerii limbii maghiare ca limbă de propunere în gimnasiul din Beiuș, adecă un fapt care stă în flagrantă contradicere cu legea și cu drepturile școlii și a bisericii române, atunci se va ridica grava întrebare, cum și din ce cauze Episcopul cu ai săi s'au supus unei asemenea volnicii și ilegalități?

Dicem și noi ca cei dela „Pesti Naplo” trebuie să se facă lumină despre toate, să vedem clar și limpede ce este a se atribui lui Csaky și guvernului și ce Episcopului Pavelu. Și acesta cu atât mai v'rtos, cu cât, precum vom vedea într'un articol final, adversarii noștri nu stau pe loc, ci se pregătesc a ataca acuma pe față, cu puteri combinate, și caracterul național al diecesei române unite de Oradea-mare.

Situațiunea în Marea-mediterană.

Visitele flotelor în Toulon și Tarent precum și formarea unei escadre permanente rusești în Marea-mediterană au atras privirile asupra situațiunii de aici. Insemnătatea Mării-mediterane este așa de vechiă, ca și navigațiunea pe ea, și decă Napoleon I, nisuiud predomina Francoiei în această mare, a caracterizat însemnătatea ei cu cuvintele: „Numai cel ce stăpânește Marea-mediterană stăpânește lumea”, atunci acesta în unele privințe mai are valoare și astăzi, cu deosebire pentru Anglia.

Deși visita corăbiilor rusești în Toulon este mai mult un act convențional, totuși formarea escadre rusești în Marea-mediterană dovedește, că și Rusia vră să concureze cu puterile, ce sunt angajate acolo, și visita engleză în Tarent face constatarea acestei intențiuni. Visita flotei engleze mai arată și interesele, ce lega Anglia de Italia. Pe lângă Italia, Marea-Britania este mai mult interesată la susținerea situațiunii de până acum în Marea-mediterana. Amândou țerile privesc cu ochi r'ni nu numai creșterea puterii maritime a Francoiei, ci și stabilirea unei escadre rusești în Marea-mediterană și castigarea unei stațiuni permanente pentru ea, puse în perspectivă. Anglia trebuie să vadă în fiecare întărire mai însemnată a flotei franceze în acele ape un nou moment de eventuală amenințare a legăturii sale celei

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Soror Veronica.

Toomai se îmbrăca, după un scurt somnuleț de după prânz, când cătră orele 7 s'era auzi, că oineva bate la ușă. Intră stărița în mână cu orariul, rugându-se.

Sora Veronica, nemișcată, aprupe tremurând și cu supunerea ce provine de obicei din o lungă jertfire de sine, aștepta să audă cuvintele inibitoare ale stăriței.

— Fiica mea, d'ise stărița, Domnul ne chiamă éráși lângă patul unui muribund. În cele 40 de nopți, câte ai priveghiat lângă patul s'ermanului băiat, pe care Dumneșeu, în nesfârșita lui îndurare, l'a chiamat aji la sine, d-ta te-ai obosit total. Credeam, că pot să-ți las o săptămână de odihnă, d'ér acela, care grijesce de toți, a hotărât alt-fel. Eu însă-mi gresesc de marchisul Mainvilles și ast-fel sunt silită a încrede îngrijirilor d-tale pe-o biată femeie bătrână, care se sbate în dureri; toomai pentru acesta vei fi cu taat mai vrednică mirésă a lui Christos. Te simțesc destul de tare pentru așa ceva?

— Lăudat să fié numele sfântu alu

lui Isus! Elu nu denegă puterea acelora, car' contribuesc la gloria lui. Nic-o dată nu m'am simțit mai bine, ca acum, și mă întăresc deplin la gândul, că pot din nou să mă jertfesc lui Dumneșeu.

— Mătușica Leceux de Ronceville are lipsă de ajutorul d-tale. Ea suferă de tifus. Vecina ei, părechia Robion, așteptă după d-ta de o oră. Invălesce-te bine în manta, căci cu totă căldura lui Maiu, nopțile sunt foarte recoroșe. Nu-ți uita nici de aceea, ca în casa bolnavei să te speți adese-ori cu carbolu, căci d-ta soi bine, că e păcat a-ți periclită viața de géba. Vei călători cam două ore într'o birjă deschisă, d'ér vei ave pață sigură; preotul s'a exprimat foarte recunoscător despre noi. Femeia Robion se va îngriji de subsistența d-tale; d-ta vei dormi la d'ensa. După améđi dela 1 oră până s'era la 7 vei fi înlocuită la patul bolnavei.

— Eu sunt gata, iubită maică; fiă lăudat numele lui Isus!

* * *

O oră mai târziu trăsura lui Robion traversa în ropot cadentat trotuarul Mallesherbes și în curând dispărú printre brații plantați de ambe părțile drumului,

apoi printre fagii deși. Calea prin mijlocul orașului era nesimpatică și calul suriu, care trăgea trăsura, progresa cu pași rari. La început femeia Robion se plânse asupra bólei vecinei, d'ér în curând tăcu.

Veronica își scose cartea de rugăciuni din mica ei geantă de călători și se rugă la lumina nesigură și tremurătoare a lunei. Din adâncimea sălei se aușiau simfoniile nopții, printre car' aria conducătoare o avea ocăoitul brăscelor. Din pădure, afară de cântecul cucului, resuna glasul viu al bufniței; filomelele formau corul adevărat și era o mare placere a-le asculta, în timp ce părechia Robion horcăia încet, é calul bătea pietrișul cu picioarele.

Mica călugăriță își mișca inconștient buzele, d'ér cartea ei rămase deschisă totu la acea pagină, unde o desfăcu înainte. Privirea ei rătăci de pe foi în întunecimea nepetrusă a pădurei. În curând ea, mișcată de s'era frumoasă de Maiu și de rațele lunei, deveni de tot femeie și i se reinproșetară în memoria chipurile profane ale tinereței ei încă netrecute. Ca într'un vis magic, ea vedú éráși amorul ei pământesc, căruia o morțe i făcu sfârșit așa de curând. Fără de-a se gândi la

lucrul rele, ea ascultă éráși cântarea amorosă a filomelei, tocmai ea înainte cu cinc ani, în nopțile dulci de v'ér.

Cât de adese-ori asculta ea, într'un adevărat estas primăveratic, aceste variații dulci din parcul acelu castel, unde s'arta a lăsat să se nască. Atunci liniștită și tot așa de mută, ca aji, pășia lângă verul ei, contele Hugues de Damblay, locotenent la regimentul 4 de husari, petrușă în inimă de amor nevinsat.

Mirele ei, Hugues de Damblay, era înalt și forte palid; deja atunci morțea îl pândia, până când într'o noapte de Maiu îl răpi dela sinu-i. Ochii ei se deschiseră mari pentru a primi azurul curat al infinitului, inima ei bătea vehement în pieptul ei încă puțin dezvoltat, când ea se plimba cu el printre tufarii parcului, unde morțea sta la pândă.

Ținându-se de mână, cu inimă plină de iubire curată, ei numără atunci 34 de romane în cântecele filomelelor și și șopteau încet la urache simțirile și dorințele car' le topi în sufletul lor amorul unei vârste de 20 de ani, pentru-o să se

mai bune cu India, isvorul principal al puterii sale. Intre aceste întăriri sunt a se număra întăririle flotei franceze de război, de torpezi și de cruciști, precum și înființarea unui port de război la Biserta. Italie însă, prin estinderea puterii maritime a Franței, vede amenințate litoralele sale foarte estinse și puțin apărute, precum și multele orașe desolate ale lor.

Predominarea Angliei în Marea mediterană a fost până acuma asigurată prin portul de război de la Gibraltar, care este de-o tăria estera ordinară, mai departe prin situația de flotă întărită de la Malta, prin stațiunile întărite de la Alexandria, Cipru, Port-Said și prin posesiunea Egiptului. Anglia stăpânește intrarea și ieșirea Mării-mediterane la apus și la răsărit și calea directă maritimă spre India, prin canalul de la Suez. Înființarea unui mare port de război întărit și a unei stațiuni de flotă la Biserta, din partea Franței, precum și legătura directă a Oceanului-atlantic cu Marea-mediterană printr-un canal folosibil pentru corăbiile mari, legătură planuită din partea Francezilor: toate acestea sunt de natură a schimba raporturile de putere până acum favorabile pentru Anglia, în defavorul ei. De aceea în cercurile marinei britanice se ventilă deja necesitatea de-a se îndoi numărul corăbiilor engleze în Marea-mediterană. Italia însă vede în portul de la Biserta, care se va termina încurând, deschiderea unui punct de atac tot deuna amenințator al puterii maritime franceze în contra Siciliei și a litoralelor sudice italiene, și flota Italiei nu numai că este așezată inferioară în putere flotei franceze, ci mijloacele restrinse materiale ale țerei, multă vreme nu-i vor concede de a-și mări flota într-un mod, ca să poată să egalizeze această nefavorabilă deosebire.

Interesele Angliei și ale Italiei sunt în Marea-mediterană comune, și declararea făcută înainte de câțiva ani de către secretarul de stat al afacerilor externe al Britaniei, Sir James Fergusson, că amândouă puterile sunt în deplin acord ca să susțină situația de față în Marea-mediterană, are și pentru așezată încă deplină valoare. După acea declarație, putem cu dreptul să admitem, că Anglia în cazul unui conflict franco-italian, va lua, în unire cu flota italiană, apărarea litoralelor italiene și că, de altă parte, Italia va sprigini Marea-Britania la susținerea poziției ei predominante în Marea-mediterană.

Botezul principelui Carol.

Despre botezul noului prinț român, ce s'a săvârșit Dumineca trecută la Sinaia, „Timpul” publică un raport din care reproducem următoarele:

Dimineața la orele 9 și jumătate s'a oficiat de Mitropolitul primat un Te-

Deum. Mitropolitul era încunjurat de arhidiaconii săi. Corul metropolitan a cântat în tot timpul Te-Deumului. M. S. Regele, Ducesa de Coburg, prințul Ferdinand, casa oivilă și militară, precum și invitații au asistat la acest Te-Deum.

La orele 2 s'a făcut ceremonia botezului. Invitații erau primiți la castelul de d-nii adjutanți. Botezul s'a făcut în sala Maurescă. Principele a fost adus în salonul de lângă sala Maurescă de d-na Greceanu. M. S. Regele a intrat în această sală la orele 2 și jumătate, dând brațul ducesei de Coburg, având la dreapta pe principele Ferdinand. Aci au fost întâmpinați de I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Principele este luat în urmă în brațe de ducesa de Coburg și apoi de M. S. Regele.

Nașii prințului au fost: M. S. Regele, M. S. Regina, A. S. I. Ducesa de Coburg, A. S. R. principesa de Hohenzollern, infanta de Portugalia, A. S. R. principele de Hohenzollern, A. S. R. Ducele de Coburg și A. S. Imperială Marea Ducesă Xenia de Rusia, fiica M. S. Țarului.

Ceremonia botezului a fost oficiată de I. P. S. Mitropolitul Primat. În tot timpul ceremoniei s'au tras tunuri.

În momentul când Principele, noul născut, a fost cufundat în apa botezului asistenții au strigat: *Să trăiească!*

În urmă M. S. Regele, Ducesa, principele Ferdinand și d-na Greceanu duș pe micul principe în apartamentul principesei Maria. La reintorcere se face cerș; persoanele invitate sunt prezentate ducesei; apoi M. S. Regele, dând brațul Ducesei, merge împreună cu invitații în sala de mâncare.

Aci Mitropolitul Primat ridică următorul toast:

Sire,

Biserica română, totdeauna inspirată de Dumnezeu pentru marile evenimente și fapte impodobitoare și folositoare națiunii, la timp trimise de Providență pentru înțelepă noastră conducere, simte și acum cea mai mare bucurie, ca și țera și augusta Voastră familie.

Dragostea, cu care biserica cuprinde acest eveniment al nașterii și botezului Principelui Carol, este atât de mare, încât a străbătut în rărunchii țerei, care se crede în această zi, cea mai fericită.

Munca și strădania M. Voștre în timp de 27 ani a adus această bucurie nesecată Românilor, de aceea și mâna Providenței este puternică asupra unsului său, care conduce destinele acestei frumoase și mănoșe țeri.

Să trăiți, Majestate! Trăiească M. S. Regina Elisabeta! Trăiească A. S. I. ducesa de Saxa Coburg Gotha! Trăiească A. S. R. principele Ferdinand, moștenitor al tronului cu soția sa principesa Maria! Tră-

iească principele Carol fiul țerei și al bisericii române ortodoxe.

În urmă invitații se retrăg și cu trenul de seră părăsesc Sinaia. I. P. S. S. Mitropolitul primat a fost reținut la masă.

Printre cadourile făcute, am remarcat: Un lăgan de lemn sculptat, din Veneția, de o frumusețe remarcabilă, dăruit de M. S. Regina.

Leaganul era în forma unei scoici lungărețe susținută de câtră nisoc îngerași. Asemenea pologul este foarte fin luorată.

Un lăgan de flori naturale, făcut în Viena din partea consiliului de miniștri. Leaganul era compus din flori de camelie și liliac, de asupra o coronă alcătuită din margerete galbene, la picioarele leaganului monogramul regal în violete de Parma.

O ică de aur foarte frumoasă luorată reprezentând pe Maica Domnului și pe Isus Christos și baptisterul, în care a fost botezat principele din partea Mitropolitului Primat.

Batalionul 2 de vânători a oferit o uniformă completă de vânători pentru un copil de 2 ani.

Ofițerii în rezervă o săbiuță de argint și un coș cu flori.

Mărturiile ce s'au distribuit erau lucrate în argint și aur și aveau panglice tricolore.

Etă inscripția de pe mărturie: *Carol al României, născut la 3 Octomvre 1893 și botezat la 17 Oct.*

Fie-i zilele multe și fericite.

În timpul ceremoniei s'au împărțit medaliile făcute de primăria capitalei.

Rușii în Franța.

La 28 Octomvre s'a dat un baohet de adio la prefectura din Toulon. Din incidentul acesta președintele Carnot a rostit următorul toast:

„După manifestațiunile spontane, leale, și pacifice, cari s'au făcut din incidentul vizitelor escadrelor franceze și ruse la Kronstadt și Toulon, inima mă îndemnă, ca să aduc mulțămite și urările mele de bine mamei ruse și franceze, pentru împlinirea acelei misiuni nobile, ce a servit de incopiere pentru simpatiile celor două națiuni. Când sunt norocit a dice „să trăiească” Majestatele lor Țarul și Țarevna, totodată talmăcind dorința tuturor, dic „să trăiească” amicitia celor două mari națiuni, și pacea lumii, cu efuzul acestei amicitii”.

La acest toast amiralul Avellan a răspuns:

„Cu inimă mișcată și plină de vecnică recunoștință pentru primirea însuflețită și cordială, de care ni-au împărțit cu toate ocaziunile autoritățile și toate straturile populațiunii, împlinesc o datorie nespuse de

dulce și scumpă, când în numele Rusiei recunoșcătoare, aduc mulțămite poporului francez pentru nobila lui faptă. Facă această cu cea mai mare bucurie și cutez a-mi goli încă odată paharul întru sănătatea președintelui republicii și întru prosperarea și fericirea nobilei națiuni, care stă și re-poartă de amicitie cu Rusia”.

Amândouă toastele au fost aclamate cu mare entuziasm.

Înainte de plecarea sa din Toulon, președintele Carnot a primit următoarea telegramă din Gacina:

„În momentul, când escadra rusă părăsește Franța, inima mă îndemnă să Vă exprim cătă sunt de pătuns și plină de recunoștință, pentru călduroșă și strălucita primire, de care s'au împărțit marinarii mei peste tot locul în Franța. Viua simpatie este dovadă, ce s'a exprimat încă odată atât de convingător, și care aduce încă o nouă zală la legătura, care unesc cele două țeri ale noastre și care, — cum sper — contribuie la întărirea păcii generale, care este ținta și dorința neîntreruptă a celor două țeri — Alexandru”.

Carnot a plecat din Toulon la 9 și 15. De adio la gară s'a prezentat ambasadorul Mohrenheim, amiralul Avellan și corpul ofițeresc rus. Președintele Carnot s'a întreținut cu br. Mohrenheim și cu Avellan asupra telegramii Țarului, și a dicș: „Telegrama această stringe și mai tare unirea, de care am vorbit ieri”. Carnot apoi strinse mâna ofițerilor ruși și trenul plecă între puternice strigăte de „hurah”.

Din Paris se telegrafiază, că cercurile politice de acolo sunt viu preocupate de telegrama Țarului din care deduc ceva foarte mult. Se dice, că Carnot nu sciea în chip să dea expresia bucurii sale, când a citit telegrama această.

Toulon, 29 Octomvre.

Escadra rusă a părăsit portul la 2. S'au schimbat salutarile obiceiuite. Lucră de dimineață mulțimea ocupase punctul din radă, de unde se putea asista la plecarea escadrei. Ea a aclamată cu entuziasm. Când escadra a trecut dinaintea cuiraselor franceze, marinarii ruși salutau cu șepcile și aclamau. Marinarii francezi au răspuns cu același entuziasm. Musicile intonau imnul rusesc și Marseilleza.

După ce va sta cât-va timp în insulele Hyères, escadra se va duce la Ajaccio, unde va primi ordine ulterioare.

Paris, 29 Octomvre.

D. Carnot a trimis Țarului următoarea telegramă:

„Mulțumesc Majestatei Voștre pentru telegrama, ce am primit în momentul când părăsiam Toulonul pentru a mă întorci la Paris. Prezența frumoșei esca-

aprină în flacăra nemistuită. Dulcele cântec le nășea aceleași dorințe.

Mirăsa Cerului, care se jertfi cu desăvârșire lui Dumnezeu și s'răcilor, nu putea să se libereze de amintirile sufletului ei și nu putea să oprască inimii, de a nu bate la aceste glasuri cerș, căci doră ele erau tot cele de demult...

În vârful unui del, calul se opri, își plecă capul, își scutură grumașii cu clopoșelul și nerăbdător necheză și dădu din picioare. Bătrânul Robion se trezi la rănchezatul calului din somnul său.

— Ho, Charlot! sbieră Robion, freoându-și ochii cu mâinile lui dure. Apoi întorcându-se câtră călugăriță, dise:

— Cerș iertare, venerabilă soră, am adormit nițel... Ho, Charlot!

Charlot își ridică din nou piciorul. La șgornotul calului se trezi și bunica Robion și privi la călugăriță.

— Așa cred, venerabilă soră, dise ea, că d-ta plângi. Doră nu-ți zace așa de mult la inimă lucrul acesta; au fost destule oasri, când s'au sculat chiar și ast-fel de bolnavi. Și vaca taică Michaudon a suferit în ast-fel de bolă, și totuși veterinarul a viadecat-o. Cu ajutorul lui Dumnezeu o să se scoale și mătușica

Leoreux; e încă femeia în virtute și pe lângă acesta nu e de loc gingașă. De bună seamă se va întrăma. Nu plânge, venerabilă soră, eu îți voi da acș sprigiu. Apoi, ea e o femeia, care iubesc pe Dumnezeu și sfinții săi. Dău, ce ar dice capra ei, deo ar muri? Acș ne rugăm lui Dumnezeu și Sfântului Iosif să nu moră. Vei vedă, că atunci va scăpa cu viață.

Fără de a-și pute da seamă de ce, sora Veronica tot plângea. La creș ferbiș se rostogolia pe fața ei palidă, care înainte cu cinc ani era rumenă și curată, ca persca de toamnă. Ea era măhuită din cauza această, roși, borborosi câteva cuvinte de souș și apoi, ca să se pedepsescă pe sine însași, implântă în corpul ei un ac, în timp ce rostia încet „Confiteor”. Apoi o privire suridătoare, fără de-a răspunde, fiindcă nu voia să mințescă, își continuă rugăciunea.

Mătușica Leoreux se făcu foarte rău peste nopte și sora Veronica își împlini datoria ei de îngrijitoare tot cu atăta zel, cu cât își sfârș rugăciunea. Nopte, chiar deo nu ingenunchia, pașă pe-o mână de paie, alături cu o servitoare. Dimineața medicul vizită pe bolnavă și apoi dise:

— Nu se poate mântui.

Apoi adăncindu-se în gânduri, adause:

— Și totuși....

Sora Veronica plină de spaimă aruncă o privire întrebătoare asupra medicului.

— Nu... aceea nu se poate... noi nu putem încerca această aici, continuă medicul, ca și când și-ar vorbi șie-și. Pentru această ar fi capabilă numai o jertfă de sine eroică.... Biata femeia n'are copii.... Atunci, cine s'ar jertfi pentru ea?

— Eu, dise sora Veronica, pe când fața ei se umplu de-o roșetă timidă.

— D-ta?... Am lipsă de d-ta pentru bolnavii mei... Sciu bine, că d-ta ai fi capabilă și de această.... Nu, s'o lăsam a muri în pace.

— D-le medic, te rog, te conjur, lasă-mă s'o fac. De ce este vorba?

— Unica posibilitate de-a mântui pe bolnavă stă în aceea, de-a încerca o transfuziune de sânge. Ar trebui încercat, de-a sufla nouă viață în acest corp hodorogit. Dér de unde se iau eu acest sânge curat?

Fără de a-și dice un singur cuvânt măcar, ca și când ar fi vorba de-o simplă împlinire a datoriei față de bolnavă,

Veronica își desbumbă mâneca hainei la încheietura brațului, și-o răsfrânse până la umăr, își făcu cruce și apoi întinse medicului brațul ei alb ca néua dicându:

— D-le medic, grăbesce!

Medicul gălbini. Dér după aceea, fără de-a rosti o singură vorbă, se apucă de operat.

Structura de nervi a bolnavei era deja foarte stricată. Cu totă operația, ea muri, dér în deplina posesie a facultăților spirituale. Ea privi încă odată la călugăriță și, drept mulțămite, îi întinse mâna. Sora Veronica se plecă la urechia ei și șopti:

— D-ta ești acum o parte din mine, fiindcă o parte a sângelui meu circulează în arterile d-tale. Deo te vei întelni acș în paradis cu cineva, care își aduce încă aminte de mine, spune-i, că-l iubesc și acum și că fac tot posibilul, de-a mă pute uni cât mai curând cu el.

Bătrâna femeia surise, strinse mâna surorii Veronica și muri.

....După trei zile și Veronica fu înmormântată....

Sci cine.

pe care cu o vie satisfacție am salu-
pavilionul rusesc în apele franțu-
primirea cordială și spontană ce
voștri marinari au găsit pretutintu-
în Franția dovedesc odată mai mult
strălucire simpatii ce există între ambele
și în același timp increderea pro-
în influența bine-făcătoare ce pot să
ambele mari națiuni, devotate cauzei

D. de Giers a trimis d-lui de Mo-
heim o telegramă cu data de ieri, în
care zice:

„Împăratul vă însărcinează să espi-
sincera sa recunoștință guvernului
precum și reprezentanților tutu-
claseslor societății, cari au participat
strălucita și cordiala recepțiune din
Paris. Împăratul este foarte mișcat de
sentimentele de simpatie și de prietenie espi-
atât de amabilă cu această ocaziune.
Împăratul telegrafiază direct d. Carnot“.

D. de Mohrenheim a comunicat tele-
d-lui Dupuy, care a transmis-o tu-
prefecților din Franția.

Diarele franceze își exprimă profunda
satisfacție pentru telegrama ce Țarul
trimis d-lui Carnot. Cea mai mare parte
ele consideră acest lucru, ca o afir-
solemnă a alianței franco-ruse dinain-
Europei și ca o întărire a păcii ge-

SCIRILE ȚILEI.

— 19 (31) Octomvre.

La botezul principelui Carol. Cetimă
„Timpul“: Veteranii și ofițerii în rezervă
său au făcut micului principe Carol,
ocazia botezului său de Duminecă, un cadou
cât de strălucit, pe atât de nimerit.
Cadoul splendid cadou consistă într-o sa-
mică de argint — după copia sabiei
generalului Murat — și dintr'un coș cu im-
plumă de flori de diferite specii, mai ales
flori de acele, cari plac mai mult
stăpânei Maria. De remarcat este, că din
aceste specii se află intruite în super-
coș câte 18 flori — și aceasta în a-
ținea țilei de Duminecă, când princesa
său a implinit vârsta de 18 ani. Cu duce
prea frumoasă cadou la Sinaia au
său în sărbătoarea d-lui colonel Obedeanu și
său maior în rezervă, al cărui nume ne
său, membrii în comitetul clubului ofi-
țarilor în rezervă.

Solemnitate la depunerea jurământului
armată. Pană acuma recruții din armată
său numai la asentare, fără nici o ce-
monială, jurământul. Ministrul cel nou
său br. Krieghammer a ordonat
ca de aici înainte recruții, după ce
său înociva instruiți, totdeauna la 1 No-
său să depună încă odată jurământul cu
solemnitate înaintea întregii garni-
său, întrunită în câmpul liber în frunte
său corpului ofițeresc. Solemnitatea se în-
său printr'un Te Deum, ținându-se o
său în câmp, după aceea li se adre-
său recruților o alocuțiune, arătându-se
său în limba sa maternă însemnătatea
său. Apoi depună jurământul
său pe rând, după naționalitate, și cere-
său se termină prin defilare. Această so-
său se va face aici în Brașov mâine,
său de lângă aleiul de jos, la 1/2
său.

O nouă școală română de fete s'a edi-
său în vara acestui an în comuna Be-
său. Frumosul edificiu, zice „Biserica și
său“, s'a său și predată destinațiunii
său prin părințele protopresbiteru G. Crăcin-
său, în 3 (15) Octomvr. o.

Almanahul societății „Andrei Șa-
său. Societatea de lectură „Andrei Șa-
său a teologilor și pedagogilor români
său, din Sibiu, serbându-și la finea anu-
său școlară trecut jubileul de 25 ani dela
său, a hotărât să edea din a-
său incident un almanach, care va
său la primul loc numele președinți-
său societăți, în primul rând de veac,
său numele membrilor fondatori și a ce-
său onorarii diferite tractate istorice, lite-

rare etc. după cari vor urma sentințe scurte
dela foștii membri ai Societății. Spre sco-
pulă acesta s'a adresat un apel către
toți membrii statului preoțesc și învăță-
toresc ținători de Metropolia Sibiului,
precum și către toți clericii absolți, alți
cărora domiciliu este cunoscut, rugându-i,
ca să-și trimită pentru acest almanach
câte-o sentință scurtă soasă din Sf.
Scriptură, din autori celebri, mai ales ro-
mâni, ori și mai bine încă compoziții pro-
prii. La finea sentinței, în parantesă, să se
însemne anul, în care trimițătorul a ab-
solvat studiile în seminarul archidiece-
san și să se subscrie; ér decă sentința e
luată din Sf. Scriptură, ori din vre-un
autor, la început să se pună tot în pa-
rantesă și numele autorului. Sentințe pot
trimite și acei membri ai clerului, cari
sunt mai vechi clerici absolți, ca însă-și
societatea. Nici o sentință însă să nu fi
mai mare de 4—5 șire tipărite. Almana-
chul nu va oosta mai multă ca 1 fl.,
care preț trimițătorii de sentințe sunt
rugați a-l și trimite înainte. Totul este
a se adresa în cauza aceasta: Comitetului
societății de lectură „Andrei Șaguna“ în
Sibiu.

—x—

Soire personală. D-lă Ștefan Velovană,
eminentul profesor și director al școlii
pedagogice din Caransebeș, a fost chi-
mat la București, unde este însărcinat
cu direcțiunea școlii normale Carol I și
cu facerea cursului de pedagogia dela acea
școală. D-sa a fost instalat Vinerea tre-
cută în noul său post prin d-lă inspec-
tor școlar I. Nenițescu. D-lă Velovană,
care timp de 16 ani, cât a stat în
fruntea institutului pedagogic din Caran-
sebeș, s'a distins printr'o rară activitate,
s'a bucurat de mare popularitate înaintea
concetățenilor săi. La despărțire i-s'a fă-
cută mari ovățiuni. „Foia Diecesană“ pu-
blică un lung raport în privința a-
ceasta.

† Comandantul din Ardeal br. A.
Sveteney, general de cavaleria și coman-
dantul corpului 12 de armată, a răpo-
sat ieri în Sibiu, în urma unei paralizii
de inimă.

—x—

Primarul din Chicago asasinat. Har-
rison, primarul orașului Chicago, a fost
ucis de un nebun, numit Prendergast.
Acesta, intrând în cameră, a tras patru
fouri de revolver asupra primarului, care
era rășinat pe o canapea. D-lă Harri-
son a murit după 20 minute. Ucigașul
a fost arestat. Mulțimea a voit să-l
omore.

—x—

O luptă sângeroasă în Mellila. Din Ma-
drid se telegrafiază: Generalul Margallo,
gubernatorul Mellilei, a fost ucis în lupta
cu Cabilii. Aceștia au fost respinși cu per-
deri mari. Consiliul de miniștri a hotărât să
trimetă nouă întăriri. Generalul Macias a luat
astăzi comandamentul. Diarele anunță, că
Spaniolii au avut 70 de omeni uciși și
122 răniți în lupta dela Mellila. Se crede,
că cifrele acestea sunt mai mici decât
adevărul.

—x—

Cunună. D-lă Dionisie Șteopă, ingi-
ner C. F. R. din București, și d-șora Ga-
briela Petri, fiica cunoscutului nostru peda-
gog Vasile Petri din Năsăud, și-au ser-
bat cunună lor civilă și religioasă Sămbătă
în 28 Octomvre n. c. în București.—Adre-
sămă tinerei părechii sincerele noastre felici-
tări.

„Dacoromânismul și politica culturală maghiară“.

III.

În articolul al treilea autorul își
dă multă silință să arete, ce înfrunță mare
a avut și are încă literatura franceză asu-
pra culturai române și a dezvoltării sociale
în România. Spre scopul acesta el re-
curge erași la citațiuni și la convorbiri, ce
le-a avut cu unii omeni de litere din
București.

Arată apoi, că în timpul din urmă

se observă, că cultura germană începe să
pătrundă tot mai adânc în viața literară,
socială etc. română Mihail Cogălniceanu a
dăd în vorbire sa din 1890 dela Aca-
demiă, că el numai culturai germane și băr-
baților germani de știință poate mulțami,
ceea ce a fost în patria lui, fiind-că la al-
tarul patriotismului german s'a aprins
faclia patriotismului său român.

Rolul conducător în această direcție
națională și patriotică — zice mai departe
d-lă Janco — l-au avut și-l au omenii
crescuți în cultura germană. Pe când cul-
tura franceză dă forma și losinca, pe atunci
adevărul conținut îl dă cultura ger-
mană. Autorul aduce de exemplu partidul
junimist, care crescut în cultura germană,
e cel mai puțin condus de egoism per-
sonal. În fruntea acestui partid, mai
mult literar, stă un bărbat de nascere
din Ardeal, Titu Maiorescu, și P. Carp,
surocul unei familii boeresc din Moldova.
Despre Maiorescu d-lă Janco se pronunță
cu multă recunoștință, zicând, că sprigi-
nesce nespuse pe tinerii români, cari trec
Carpații din Ungaria. Ori pe ce tineri a-i
întreba, cine 'i este spriginitorul, 'i va
răspunde, că Maiorescu...

IV.

Dăr ore de ce emigrăză așa numiți
ungureni? Din cele spuse deja de sigur,
că cetitorul va găoi, că tirania maghiară
le face imposibilă activitatea în vechia lor
patriă. Ei sunt espatriți, cari cu inimă
sângărendă au luat în mână bețul de
pribegit și și-au căutat o nouă patriă în
locul celei vechi, din care i-a isgonit o
rasă tirană, rapace și caprițiosă, numai din
causă, că sunt Români, ér prin munca și
capabilitatea lor ar mări aici puterea de
resistență a poporului român și ar im-
pedeca maghiarisarea lui, pusă ca țintă.

Când Maghiarul aude această moti-
vare, numai decât este gata a califica
de minciună impertinentă totul. Lucru
natural, că decât considerăm, că ore
corespunde adevărului această motivare
vom afla, că ea este o minciună în
înțelesul cel mai perfect, dér decât soru-
tăm, că cel ce o spune, o și crede ore
serios, atunci vom vedé, că nu e min-
ciună, ci este o credință greșită regreta-
bilă, în care sunt de o-le mai multe-ori
crescuți omenii prin circumstanțele rapo-
turilor lor de viață, prin lectură, și o'un
cuvânt prin totă dezvoltarea psihologică.

După raportul statistic XXI, al
ministerului de culte, în patria noastră au
cercetat școlile medii 2749 studenți ro-
mâni. Nu ne stau la dispoziție în privința
acesta date statistice, dér cine cunoșce din
experiență raporturile acelor școle, în care
umblă învățacei români, ne va da dreptate,
când susținem, că decât asemănăm, în
privința socială și materială, pe studenții ro-
mâni cu cei maghiari, putem declara fără
temere, că mai mult de 50% dintre cei
români, nu sunt pentru școlile medii. Știu,
că sârăcia e lucru sfânt și nici nu voesc
să imput studenților români sârăcia lor,
dér cel ce analizează aparițiunile sociale poli-
tice, acela nu este iertat să treacă peste ele,
ori cât ar fi de gingașe. Înși-și soritorii
români recunoscuți, că Românul să sparie,
când aude, că ar trebui să-și dea copilul
la meserie, industrie, ori comerț. Româ-
nul, care-și trimite copilul la școală, vré
să facă din el popă, ori funcționar...

De obicei tinerul român își face
și studiile universitare luptându-se cu cea
mai mare sârăcie. Să ne închipuim acum
în starea acesta materială și sufletescă a
tinerului român. El s'a născut într'un
sat din Câmpia, ori din Munți. Tatăl său,
bietul dascăl sârăc, ori țeran cu doi
boi, îl duce la Aiud, ori la Clușina. De-
odată cu el merge la școală și fiul pro-
prietarului maghiar din sat. El umblă
în tuodă, mănâncă odată în zi, pe când
domnișorul său conscolar se îmbracă fru-
mos și se nutrește bine. Decă se întreabă
pe sine, ori pe tatăl său, de ce acesta, pri-
mesce răspunsul: pentru-că tu ești Va-
lah, ér acela e Maghiar. Cale de-o zi
depărta dela satul său, ori pe unde a
umblat, a vădută pretutintu, că Maghia-

rul e domn și în stare bună, ér Româ-
nul e țeran și sârăc. Mai târziu ob-
servă, ce-i drept, că nici copiii maghiari
nu sunt toți domni și avuți. Sunt și între
ei sârăci, dér pe acești sârăci li scutesce
de fâme stipendiul școlii, sau pânea co-
legiului. De ce nu se poate împărtași și el
de astfel de beneficii școlare?—Pentru-că
e Valah!

I-ar plăce une-ori să se potoa apropia
de colegii săi maghiari, de-a vorbi, de-a
schimba idei cu ei și pe calea acesta de
a-se mai ciopli și cisela. Domnișorul însă
nu stă în vorbă cu el, fiind-că e fiul țe-
ranului opincar; ér copilul de Școala
desprețuesce, fiind-că e „buta medve“, „medve-
bocs“. Anii trecu. El din cărți și din atin-
gerea cu soții săi mai vârstnici învață, că
el este surcelul gloriosului Traian și
că Maghiarii au răpit acest pământ dela
străbunii săi. Valahii nu sunt Valah, ci
Români, cu sânge adevărat român. Tot
ce a fost odinioară mare și frumos pe a-
cest pământ, au făcut Românii. Ioan
Huniade, regele Matia, Paul Chinezu ș.
a. au fost Români. Horia și Cloșca
nu au fost rebeli de rând, ci martiri
naționali. La ocazia dată spune acesta și
soților săi, cari îl ridă în față, îl țin
de nebnă, ba chiar de spânzurată, și mai
mult nu vré să intre în atingere cu el.
Nu se supără, căci dădă se simte destul
de bine în odaia mică din strada tină a su-
burbiului, unde ședă împreună 8—10 inși.
De ce ar și merge el între Unguri, unde
și bat joc de naționalitatea lui, de limba,
de eroii lui naționali și de ideile lui, de
sârăcia și purtarea lui?!

(Va urma.)

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr.
or. din districtul Sas-Sebeș își va ține
adunarea sa generală în zilele de 6 (18)
și 7 (19) Novembre a. c. în comuna Că-
lănică.

La această adunare se invită toți mem-
brii acestei reuniuni, precum și toți amicii
și binevoitorii cauzei școlare.

Programa: Sămbătă în 6 (18) Novem-
bre a. c. la 10 ore a. m. invocarea Duhu-
lui sânt; deschiderea adunării și constata-
rea membrilor prezenți; 1) Raportul
comitetului central despre activitatea sa
dela ultima adunare generală, dimpreună cu
raportul casarului și al bibliotecarului; 2)
Alegerea unei comisii pentru cen-
surarea acestor raporte; 3) Prelegeri
practice din studiul religiunii și a compu-
tului pentru deosebite cursuri; 4) Lucrul
de mână în școlile populare și însemnătatea
lui; 5) Raportul comisiei de sub pt. 2;
6) Curenții.

Din ședința comitetului central al
reuniunii inv. rom. gr. or. din districtul
Sas-Sebeș, ținută în 8 (20) Octomvre 1893.

Z. Mureșanș,
președ.

N. Todea,
notar.

Sciri telegrafice.

Viena, 30 Octomvre. Cabinetul
Taaffe și-a dat aji dimisiunea. Mo-
narchul a primit-o și a însărcinat
pe membrii ministerului de-a con-
duce provisoric afacerea. Tim-
pul cât parlamentul va fi amâ-
nat se va folosi pentru a se forma
un nou cabinet. Se vorbește, că
motivul principal al retragerii
cabinetului este, că între cele trei
mari partide a Germanilor, Polo-
nilor și a lui Hohenwart, a suc-
cesu a se face o coalițiune, în urma
căreia cabinetul Taaffe nu mai puté
conta la majoritate în parlament.
În programul coalițiunii se află și
reforma electorală, căreia însă nu
i-se va da caracter de urgență.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu cele-
britățile medicale și cu specialiștii dela
facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Octomvre 1893.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur, Renta de corone) and Price.

Cursul pieței Braşov.

Din 31 Octomvre 1893.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bancnote rom. Cump., Argint rom.) and Price.

Nr. 13413-1893.

PUBLICAȚIUNE

Prin acesta se aduce la cunoștință publică, că târgul de toamnă al Braşovului...

modul sporadic, și al unor casuri... Braşov, 30 Octomvre 1893.

Se caută

un bănu legătoru de cărți

specialu poleitoru, condițiune sigura, plată convenabilă. Adresa: G. Ionescu, legătoru de cărți, Bucuresci, Pasagiulu român.

ESSENȚE

cu a căroru întrebuințare se poțe prepara imediatu Rum, Cognac, felurite spirituoșe, liqueruri fine și specialități lifereză de calitate brilantă.

Successulu celu mai bunu se garantază. Cataloge de prețuri trimițu franco.

Carl Philipp Pollak Fabrica de ESSENȚE-specialitate PRAG.

6-50

Se caută reprezentanți solidi.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Oct. 1893.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, etc.) and train times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grôse însemnăză orele de nopțe.